

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, iż E. K. nie podlega od dnia 16 grudnia 2013 roku obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, to jest emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą wskazując, że zgłoszenie z tego tytułu do ubezpieczeń społecznych z zadeklarowaną bardzo wysoką podstawą wymiaru składek było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdyż miało na celu uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z macierzyństwem /decyzja z dnia 17 marca 2014 roku – k. 10-11 akt ZUS/.

Od powyższej decyzji w dniu 18 kwietnia 2014 roku odwołała się E. K. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc o zmianę poprzez uznanie, iż odwołująca podlega od dnia 16 grudnia 2013 roku obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...), a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego według norm przepisanych /odwołanie – k. 2-18/.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej -decyzji /odpowiedź na odwołanie – k. 69-70/.

Na rozprawie z dnia 22 września 2014 roku – bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w niniejszej sprawie – pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, a pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego /e-protokół rozprawy z dnia 22 września 2014 r.: oświadczenie pełnomocnika wnioskodawczyni 3min.45sek. i 1godz.17min.29sek., oświadczenie pełnomocnika organu rentowego 5min.27sek. i 1godz.21min.43sek – płyta CD k. 93/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny sprawy.

Odwołująca – E. K. (urodzona w dniu (...)) ma wykształcenie wyższe inżynierskie w zakresie geodezji /bezsporne/.

E. K. rozpoczęła prowadzenie swojej pierwszej działalności gospodarczej pod firmą (...) z siedzibą w Ł. w dniu 16 grudnia 2013 r. Przedmiotem tej działalności było prowadzenie usług w zakresie inżynierii i związanego z nią doradztwa technicznego /wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej – k. 19/.

W momencie rozpoczęcia w/w działalności skarżąca była już w zaawansowanej ciąży, a przewidywany termin porodu ustalono na dzień 9 lutego 2014 r. Stan zdrowia odwołującej był dobry i nie był przeszkodą do tego, by mogła podjąć aktywność zawodową /karta ciąży – k. 20-22, zeznania świadka A. K. 24min.34sek. - płyta CD k. 93, zeznania świadka M. S. 55min.58sek. - płyta CD k. 97, zeznania świadka E. S. 49min.36sek. - płyta CD k. 97/.

E. K. urodziła w dniu 8 lutego 2014 r. Ojcem dziecka jest M. S., z którym skarżąca pozostaje w nieformalnym związku. Skarżąca i M. S. prowadzą wspólne gospodarstwo domowe i razem wychowują dziecko /okoliczności niesporne, a nadto zeznania świadka E. S. 49min.36sek. - płyta CD k. 97, zeznania świadka M. S. 55min.58sek. - płyta CD k. 97/.

Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej E. K. dokonała zgłoszenia jako płatnik składek do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 16 grudnia 2013 r. z kodem 0570 00 – jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Odwołująca obliczyła i rozliczyła za siebie składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za miesiące: grudzień 2013 r. od podstawy wymiaru składek w wysokości 2580,65 zł, za styczeń 2014 r. od podstawy wymiaru składek w wysokości

5000,00 zł, za luty 2014 r. od podstawy wymiaru składek w wysokości 504,00 zł. E. K. nie skorzystała z prawa do opłacania składek na preferencyjnych warunkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą /bezsporne/.

Wnioskodawczyni wystąpiła do ZUS z roszczeniem o wypłatę zasiłku macierzyńskiego od dnia 1 lutego 2014 r. do dnia 1 stycznia 2015 r. /bezsporne/.

Bezpośrednio przed datą rozpoczęcia działalności gospodarczej odwołująca nie miała żadnego tytułu do ubezpieczeń społecznych /bezsporne/.

Wcześniej jednak E. K. pracowała jako geodeta w Miejskim Ośrodku Geodezji w Ł. i w związku z tym miała doświadczenie w swoim zawodzie. Następnie przez miesiąc pracowała w firmie (...) w S., choć nie została z tego tytułu zgłoszona do ubezpieczeń społecznych /zeznania świadka E. S. 49min.36sek. - płyta CD k. 97, zeznania świadka M. S. 55min.58sek. - płyta CD k. 97/.

Zanim wnioskodawczyni rozpoczęła prowadzenie własnej działalności gospodarczej przeprowadziła w grudniu 2013 r. rozmowy ze swoim znajomym K. G., który zaproponował współpracę na zasadzie stałego zlecenia w zakresie świadczenia usług geodezyjnych na rzecz jego klientów. Wnioskodawczyni przyjęła tę propozycję ponieważ chciała wykonywać pracę zgodną z jej wykształceniem, z drugiej zaś strony cieszyła się, że będąc w ciąży mogła pracować w zawodzie wykonując zlecenia w domu. W czasie tych rozmów wnioskodawczyni ustaliła z K. G., że jej zarobki z tytułu wykonania zleconych usług geodezyjnych mają sięgać kilku tysięcy złotych miesięcznie. W związku z powyższym wnioskodawczyni wykonała szereg czynności przygotowujących uruchomienie swojej firmy m.in. zainstalowała specjalny profesjonalny program komputerowy w swoim komputerze, bez którego nie byłoby możliwe wykonanie zleconych jej usług wektoryzacji map. Zaraz po uruchomieniu własnej działalności odwołująca otrzymała, zgodnie z przedmiotowymi rozmowami, umowę zlecenia od K. G. na wykonanie wektoryzacji map geodezyjnych. Ponieważ wnioskodawczyni ukończyła wykonanie w/w usługi w styczniu 2014 r. dlatego też wystawiła dopiero w styczniu 2014 r. fakturę VAT za jej wykonanie na kwotę 836,40 zł brutto i opłaciła z tego tytułu należny podatek /faktura nr (...) r. - k. 5 akt ZUS i 23 a.s., potwierdzenie zapłaty podatku – k. 4 akt ZUS i k. 24a.s., pismo ubezpieczonej z 3.03.2014 r. – k. 9 akt ZUS, zeznania świadka A. K. 24min.34sek. - płyta CD k. 93, zeznania świadka W. K. 34min.9sek. - płyta CD k. 93, zeznania świadka M. S. 55min.58sek. - płyta CD k. 97, zeznania świadka M. S. 55min.58sek. - płyta CD k. 97/.

Mając na względzie rozmowy z K. G., z których wynikało, że dochody firmy geodezyjnej w związku z cenami jakie funkcjonują na rynku będą wysokie skarzająca uruchamiając swoją działalność oczekiwała, że jej współpraca z w/w będzie długoterminowa i zaowocuje dużą ilością kontraktów. Dlatego zadeklarowała w styczniu 2014 r. podstawę wymiaru składek w kwocie 5000 zł /zeznania W. K. 34min.9sek. - płyta CD k. 93/.

Po wykonaniu w/w usługi skarzająca nie otrzymała jednak więcej zleceń od K. G., ponieważ wyjechał on z kraju w związku z otrzymaną intratną propozycją zawodową /zeznania świadka A. K. 24min.34sek. - płyta CD k. 93, zeznania świadka W. K. 34min.9sek. - płyta CD k. 93, zeznania świadka M. S. 55min.58sek. - płyta CD k. 97/.

Odwołująca mając świadomość w jakiej znalazła się sytuacji, a jednocześnie, że w okresie jej wczesnego macierzyństwa może mieć problemy z wykonywaniem w terenie czynności związanych ze świadczonymi przez nią usługami geodezyjnymi, zdecydowała się, że będzie dalej prowadziła swoją działalność gospodarczą w domu w formie sklepu internetowego zajmującego się sprzedażą artykułów dekoracyjnych do kwiaciarni. W tym celu wnioskodawczyni wykonała w okresie styczeń – luty 2014 roku szereg czynności faktycznych mających na celu szybkie uruchomienie sklepu. M.in. wzięła w użyczenie domenę www.krysshop24 od swojego ojca, a ponadto od stycznia 2014 r. wykonała ok. 400 zdjęć artykułów dekoracyjnych przeznaczonych do sprzedaży, które następnie zostały zamieszczone na stronie internetowej jej sklepu. Aby jednak mogła wykonać takie zdjęcia wcześniej musiała kupić asortyment, jakim zamierzała handlować. Wnioskodawczyni zleciła w styczniu 2014 r. informatykowi wykonanie od strony technicznej i graficznej witryny jej sklepu internetowego na użyczonej przez ojca domenie. Sklep internetowy skarzającej został dzięki jej staraniom utworzony już w połowie stycznia 2014 r., a w lutym 2014 r. po otrzymaniu pierwszych zamówień, skarzająca dokonała sprzedaży oferowanych przez nią produktów. Ponadto wnioskodawczyni w pierwszym okresie po urodzeniu dziecka podjęła rozmowy z E. S. – mamą swojego partnera życiowego, na

temat zlecenia wykonania niektórych czynności wiążących się prowadzeniem jej działalności, a matka M. S. wyraziła zgodę na podjęcie z nią w tym zakresie współpracy. Z początkiem lutego wnioskodawczyni podjęła czynności zmierzające do tzw. wypożyczonowania strony internetowej prowadzonego przez nią sklepu i w tym celu zleciła wykonanie przedmiotowej usługi firmie (...), co skutkowało tym, że znacznie wzrosła ilość osób odwiedzających stronę sklepu przez klientów skarżącej. W tym samym czasie została też przepisana na skarżącą używana przez ojca domena internetowa. W lutym 2014 r. odwołująca podjęła też działania mające na celu rozreklamowanie jej sklepu i w związku z tym zleciła wydrukowanie ulotek, a także podjęła czynności zmierzające do rozreklamowania swojej działalności na portalach społecznościowych, m.in. na facebooku. Wszystko to przyczyniło się do licznych wyświetleń reklam sklepu wnioskodawczyni w Internecie, np. na portalu facebook do 20 lutego 2014 r. reklama sklepu wnioskodawczyni została wyemitowana ponad 8.500 razy. Ponadto skarżąca w marcu 2014 r. zdecydowała się uruchomić w swoim internetowym sklepie usługę (...), która umożliwia dokonywanie płatności za zakup za pomocą kart płatniczych. Wnioskodawca cały czas prowadzi własną działalność gospodarczą, a związku z udanym wejściem na rynek internetowy z oferowanym przez skarżącą asortymentem, aktualnie wnioskodawczyni rozważa poszerzenie swojej działalności również o stacjonarny sklep ze sprzedażą ślubnych artykułów dekoracyjnych /umowa użyczenia – k. 25, płyta za zdjęciami – k. 67, wydruk internetowy ze strony sklepu – k. 29-32, wydruk zamówień nr 104, 110, 111, 112 z wydrukiem panela administratora zawierające dane kupującego -k. 33-40, paragon z 5.03.2014 r. k. 41, faktury (...) k. 42-44, faktury za usługi kurierskie z 10.03.2014 r. i 26.03.2014 r. - k. 45-46, faktura za usługę pozycjonowania – k. 47, potwierdzenie przeniesienia domeny – k. 48-50, faktura za usługę wydruku ulotek – k. 51, ulotka reklamowa – k. 26-28, umowa obsługi płatności sklepu internetowego z 6.03.2014 r. - k.52-56 , wydruk „narzędzie dla webmasterów – wyszukiwanie hasła” – k. 57-59, wydruk „narzędzie dla webmasterów – dane strukturalne” - k.60 , raport reklamowy z portalu facebook – k. 61-65, zeznania świadka A. K. 24min.34sek. - płyta CD k. 93, zeznania świadka W. K. 34min.9sek. - płyta CD k. 93, zeznania świadka M. S. 55min.58sek. - płyta CD k. 97, zeznania świadka E. S. 49min.36sek. - płyta CD k. 97, zeznania świadka P. R. 1godz.10min.53sek. - płyta CD k. 97/.

Dokonując powyższych ustaleń, co do faktycznego wykonywania przez odwołującą własnej działalności gospodarczej Sąd Okręgowy oparł się na zeznaniach wymienionych świadków oraz zebranych dokumentach, których wartości dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała.

Zeznania świadków zasługują w całości na wiarę, albowiem tworzą spójną, logiczną całość dzięki czemu Sąd poczynił jednoznaczne i stanowcze ustalenia w sprawie. Dając wiarę w całości zeznaniom świadków Sąd Okręgowy miał przy tym na względzie w szczególności wielokrotnie podnoszoną przez Sąd Najwyższy argumentację, zgodnie z którą ocena zeznań świadków nie może ograniczać się do rodzaju stosunków łączących świadka ze stroną, ale powinna opierać się na zestawieniu treści zeznań z pozostałymi dowodami naświetlającymi okoliczności sprawy w sposób odmienny i na dokonaniu prawidłowego wyboru, po rozważeniu wyników sprzeczności w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego (np. wyrok SN z dnia 17 listopada 1966 roku; II CR 423/66; Biuletyn SN 1967, nr 3, poz. 45). W realiach niniejszej sprawy nie można nie zauważyć, że zeznania świadków były wzajemnie ze sobą spójne, nie zawierały wewnętrznych sprzeczności, wzajemnie ze sobą korelowały, a nadto w całości znajdują potwierdzenie w złożonej do akt sprawy dokumentacji związanej z prowadzeniem przez skarżącą działalności gospodarczej.

Sąd zważył, że choć świadek P. R. nie zna szczegółów dotyczących prowadzenia przez wnioskodawczynię jej firmy, to jednak potwierdził swoimi zeznaniami twierdzenia strony odwołującej co do tego, że wnioskodawczyni przedsięwzięła konkretne starania, aby utworzyć witrynę internetową swojego sklepu, co koreluje z zeznaniami pozostałych świadków.

Pozostali świadkowie w sposób logiczny i spójny wyjaśnili zarówno motywy jakie leżały u podstaw decyzji skarżącej o uruchomieniu własnej działalności gospodarczej w przedmiocie usług geodezyjnych a także zadeklarowaniu w styczniu 2014 r. wysokiej podstawy wymiaru składek, a także powody, które zaważyły przy podejmowaniu późniejszej decyzji o przebranzowaniu i uruchomieniu w konsekwencji z sukcesem sklepu internetowego, który zresztą odwołująca prowadzi do dnia dzisiejszego.

Z punktu widzenia zasadności wniesionego odwołania istotna była ta część zeznań świadków, w których nie tylko potwierdzili faktyczne wykonywanie działalności gospodarczej przez skarżącą od samego początku tj. od dnia 16 grudnia 2013 r. zgodnie zresztą z wpisem do ewidencji działalności gospodarczej w zakresie usług inżynierskich o charakterze geodezyjnym, ale także faktyczne prowadzenie przez skarżącą od stycznia 2014 r. działalności polegającej na prowadzeniu sklepu internetowego. Wszystkie zeznania przesłuchanych w sprawie świadków znajdują potwierdzenie w niekwestionowanych dowodach w postaci złożonych do akt dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było to, czy E. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Oceniając odwołanie Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie w przepisie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U. 2013 r., poz. 1442 z zm. – dalej ustawa systemowa) ustawodawca przewidział, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, osoby te podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 11 ust. 2) a dobrowolnie chorobowemu (art. 12 ust. 1).

Okres podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom określa przepis art. 13 pkt 4 zgodnie z którym osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zgodnie zaś z art. 66 ust. 1 pkt c) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (j.t. Dz.U. 2008 r., Nr 164, poz. 1027 z zm.) obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą.

Stosownie do art. 18 ust. 8 podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Z mocy art. 18a ust. 1 podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 (to jest osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych), w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia.

W przepisie art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej, prawodawca precyzuje, że za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej, ustawa zaś z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (j.t. Dz.U. 2010 r., Nr 220, poz. 1447 z zm.) definiuje, że działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Zatem do rozstrzygnięcia, że odwołująca podlegała w/w ubezpieczeniach konieczne jest przesądzenie, że prowadziła ona od 16 grudnia 2013 r. działalność gospodarczą w sektorze usług geodezyjnych w sposób zorganizowany i ciągły.

W orzecznictwie przyjmuje się, że cechami działalności gospodarczej są: 1) zawodowy (a więc stały) charakter, 2) związana z nią powtarzalność podejmowanych działań, 3) podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania i 4) uczestnictwo w obrocie gospodarczym /por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1991 r., sygn. III CZP 117/91, opubl. OSNCP 1992 nr 5, poz. 65/. Podkreśla się także, iż dla uznania określonej przedmiotowo działalności za działalność gospodarczą konieczne jest łączne zaistnienie trzech jej cech funkcjonalnych: zarobkowości, zorganizowania i ciągłości. Brak którejkolwiek z nich oznacza, że dana działalność nie może być zakwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej. Przesłanka wykonywania działalności gospodarczej w sposób ciągły nie jest rozumiana jako konieczność jej wykonywania bez przerwy, lecz jako zamiar powtarzalności określonych czynności w odróżnieniu od ich przypadkowości, sporadyczności lub okazjonalności. Przyjmuje się zatem, że działalność gospodarcza z założenia jest działalnością wykonywaną w sposób zorganizowany i nastawioną na nieokreślony z góry okres czasu, a ponadto związana jest z nią konieczność ponoszenia przez przedsiębiorcę ryzyka gospodarczego. Nie uznaje się więc za działalność gospodarczą: działalności okresowej i sporadycznej /por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 listopada 2005 r., sygn. I UK 95/05, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2006, Nr 19-20, poz. 311, str. 863; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 lipca 2003 r., sygn. II UK 111/03, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2003, Nr 17, poz. 1; wyrok NSA z dnia 19 marca 1991 r., (...) SA/Wa 898/90, (...) 1992, nr 3-4, poz. 58; wyrok NSA z dnia 17 września 1997 r., (...) SA/Wa (...), Pr. Gosp. 1998, nr 1, s. 32/.

Wykonywanie (prowadzenie) działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie czynności należących do zakresu tej działalności, lecz także czynności zmierzające do zaistnienia takich czynności gospodarczych (czynności przygotowawczych). Na przykład, prowadzenie działalności gospodarczej występuje zarówno w okresach faktycznego wykonywania usług, jak też w okresach wykonywania innych czynności związanych z działalnością - takich jak poszukiwanie nowych klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych. Wszystkie te czynności pozostają w ścisłym związku z działalnością usługową, bowiem zmierzają do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania (porównaj wyrok SA w Białymstoku z dnia 17 grudnia 2003 r., III AUa 1531/03, OSA w B. 2004 nr 1, s. 51; por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2003 r., II UK 111/03, Monitor Prawa Pracy-wkładka 2004 nr 7, poz. 16, według którego, faktyczne niewykonywanie działalności gospodarczej w czasie oczekiwania na kolejne zamówienie lub w czasie ich poszukiwania, nie oznacza zaprzestania prowadzenia takiej działalności i nie powoduje uchylenia obowiązku ubezpieczenia społecznego).

Niewątpliwie w ocenie, czy były podejmowane czynności zmierzające bezpośrednio do prowadzenia działalności gospodarczej, należy uwzględnić wszelkie okoliczności sprawy, w tym także zamiar osoby prowadzącej działalność gospodarczą. W wyroku z dnia 30 kwietnia 1997 r., (...) SA 46/96 (Przegląd Orzecznictwa (...) 1998 nr 2, poz. 48), Naczelny Sąd Administracyjny trafnie wskazał, że w razie uznania za zaprzestanie działalności gospodarczej innych zdarzeń niż jej likwidacja, należy brać pod uwagę nie tylko okoliczności obiektywne, ale także subiektywne, tzn. zamiar podatnika.

Sąd Okręgowy po zbadaniu całego zgromadzonego materiału dowodowego przyjął, że działalność taka miała miejsce. Wskazać należy, że odwołująca dokonała jej rejestracji w ewidencji co rodzi domniemanie, że była ona faktycznie prowadzona, a prócz tego skarżąca przedstawiła dowody potwierdzające okoliczność, że cały czas nieprzerwanie do dnia dzisiejszego prowadzi własną działalność, choć zmianie ulegał branża w jakiej obecnie działa skarżąca (zeznania świadków, liczne dowody z dokumentów w tym szereg faktur), a organ rentowy nie wykazał okoliczności przeciwnej.

Zaznaczyć należy, że w sprawie spór dotyczył tego czy ubezpieczona E. K. faktycznie wykonywała działalność gospodarczą a zadeklarowana przez nią podstawa wymiaru składek miała racjonalne podstawy, co skutkowało obowiązkiem podlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu, czy też założenie firmy miało charakter fikcyjny a zadeklarowanie wysokiej podstawy wymiaru składek nie miało oparcia w rzeczywistości, ale miało na celu jedynie uzyskanie ochrony ubezpieczeniowej, a w przyszłości wysokich świadczeń w związku z rychłym macierzyństwem skarżącej.

Mając na uwadze przytoczoną definicję działalności gospodarczej zawartą w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej Sąd uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do twierdzenia, iż odwołująca faktycznie prowadziła taką działalność od samego początku, tj. od dnia 16 grudnia 2013 r. w zakresie usług geodezyjnych, o czym świadczy wykonana umowa zlecenia wektoryzacji map. Przedmiot świadczonych usług wpisywał się w dotychczasowe doświadczenie zawodowe wnioskodawczynie, a także był zgodny jej wykształceniem. W czasie rozpoczynania działalności gospodarczej odwołująca była co prawda w zaawansowanej ciąży, ale czuła się dobrze i nie było żadnych przeszkód do tego, by podjęła aktywność zawodową, zwłaszcza, że mogła ją wykonywać w domu do czego zresztą, w ocenie Sądu, skarżąca w sposób należyty przygotowała się uprzednio, o czym świadczy zainstalowanie profesjonalnego programu komputerowego, bez którego nie byłaby w stanie wykonać zlecenia wektoryzacji map. Załączone dokumenty w postaci faktury i potwierdzenia uregulowania należności podatkowej w sposób dobitny potwierdzają wersję skarżącej, iż faktycznie wykonała zleconą jej usługę wektoryzacji map. Wnioskodawczynie w sposób racjonalny uzasadniła w swoim odwołaniu co zresztą potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie, że decydując się na uruchomienie własnej działalności miała na uwadze, że będzie mogła pracować w swoim wyuczonym zawodzie, w którym już wcześniej pracowała, przy czym mimo ciąży będzie mogła faktycznie wykonywać zlecone jej usługi z zakresu geodezji pracując w domu, a nadto uzyska z tego tytułu stałe comiesięczne godziwe wynagrodzenie. Zdaniem Sądu wnioskodawczynie mogła mieć takie przekonanie, albowiem K. G., od którego wyszła inicjatywa współpracy, był znajomym skarżącej, a wizja stałej długoterminowej kooperacji i uzyskiwania z pracy, wykonywanej w wyuczonym zawodzie, wynagrodzenia w kwocie kilku tysięcy złotych miesięcznie miała racjonalne podstawy w momencie, gdy odwołująca decydowała się na uruchomienie swojej firmy. W ocenie Sądu czymś naturalnym i uzasadnionym okolicznościami, było podjęcie prowadzenia działalności gospodarczej przez wnioskodawczynie w branży, w której wcześniej pracowała, zwłaszcza, że jest to jej wyuczony zawód. W ocenie Sądu, rzeczą rozsądną było rozpoczęcie przez wnioskodawczynie działalności, która miała być dzięki współpracy z K. G. źródłem wysokich i stałych comiesięcznych zarobków, zwłaszcza biorąc pod uwagę istniejące ceny usług geodezyjnych na rynku. Świadczyli potwierdzili w zeznaniach, że odwołująca podejmując decyzję o uruchomieniu własnej działalności gospodarczej mogła mieć uzasadnione nadzieje, zarówno na to, że w ten sposób uzyska wysokie zarobki, jak i na długotrwałą współpracę z K. G.. Potwierdzili też, że faktycznie wykonała ona usługę geodezyjną zleconą przez K. G. licząc na dalszą współpracę i godziwe zarobki. Mając na uwadze faktyczne ceny na rynku geodezyjnym i wizję stałej długoterminowej współpracy z firmą geodezyjną K. G. nie można zatem przyjąć, że oczekiwania skarżącej, iż zarobi miesięcznie 5000 zł tak jak to zadeklarowała w styczniu 2014 r. były nieracjonalne, zwłaszcza, że odwołująca od razu po uruchomieniu swojej firmy otrzymała zlecenie wektoryzacji map do wykonania i w owym czasie była zapewniana przez K. G., że ich współpraca się rozwinie.

Nie można też odmówić skarżącej racjonalnego działania po tym, gdy już stało się jasne, że dalszej współpracy z K. G. nie będzie. Co więcej fakt, że wnioskodawczynie w takiej sytuacji „przebranżowiła się” świadczy tym bardziej, że uruchomienie przez nią działalności gospodarczej nie było jedynie czynnością fikcyjną, która zmierzałaby do wyłudzenia z ubezpieczeń wysokich świadczeń w związku z rychłym macierzyństwem, ale wskazuje na faktyczny zamiar jej prowadzenia. Wybór branży handlowej i sprzedaży dekoracji ślubnych przez Internet, mimo iż nie związany z wykształceniem odwołującej, nie był przy tym przypadkowy i miał swoje racjonalne uzasadnienie w okolicznościach, o których zeznawali świadkowie. Odwołująca mogła wszak liczyć na pomoc ojca, który od dziesięciu lat prowadzi małą hurtownię artykułów dekoracyjnych do kwiatów, mamy, która jest księgową, a także partnera, który zaangażował się w pomoc techniczną przy uruchamianiu sklepu internetowego wnioskodawczynie. Sąd uznał, że wobec licznych czynności faktycznych skarżącej, które znajdują odzwierciedlenie w załączonych do akt sprawy dokumentach nie ma jakichkolwiek wątpliwości, że E. K. wykonywała od stycznia 2014 r. działalność polegającą na prowadzeniu sklepu internetowego, a nadto, że nadal się tym zajmuje i co istotne osiągnęła już pewien sukces skoro zamierza rozszerzyć zakres tej działalności o sklep stacjonarny. Wszystko to świadczy, że udało jej się dzięki własnym staraniom i wielkiemu zaangażowaniu z powodzeniem wejść na rynek sprzedaży internetowej z oferowanym przez siebie towarem.

W ocenie Sądu Okręgowego - wbrew twierdzeniom organu rentowego - prowadzona przez odwołującą działalność gospodarcza, wykazuje zatem od samego początku cechy zorganizowania i ciągłości, a zatem może być uznana za działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Wskazać należy na ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. Domniemanie to może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania. Do sfery ustaleń faktycznych należy czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, czy też zaprzestano jej prowadzenia lub w ogóle nie podjęto, co powoduje wyłączenie z obowiązku ubezpieczenia. Obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność - w tym działalność gospodarczą - wynika bowiem z faktycznego prowadzenia tej działalności /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r. sygn. III UK 133/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2008, Nr 7-8, poz. 114, str. 332; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010 r., sygn. I UK 240/09, LEX nr 585723; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2010 r. sygn. II UK 186/09, sygn. LEX nr 590235; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r. sygn. I UK 221/09, LEX nr 585715/.

Podjęte przez skarżącą czynności legalizujące jej działalność gospodarczą - wpis do ewidencji i zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych - stanowią formalne potwierdzenie faktu prowadzenia działalności gospodarczej, a wypływające z niego domniemanie prawne nie zostało skutecznie przez organ rentowy obalone, a to właśnie na Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych spoczywał obowiązek udowodnienia że zarejestrowana przez odwołującą działalność gospodarcza nie była przez nią prowadzona. Omawiane czynności świadczą o zamiarze i woli rozpoczęcia działalności gospodarczej przez wnioskodawczynię.

Wbrew twierdzeniom organu rentowego, okoliczność w jakiej doszło do powstania firmy (zaawansowana ciąża skarżącej) wcale nie musi dowodzić, że początkowy charakter działalności gospodarczej miał charakter fikcyjny, a zadeklarowanie wysokiej podstawy składek służyło jedynie uzyskaniu wysokich świadczeń z ubezpieczenia w związku z rychłym macierzyństwem. Istotnym jest bowiem to, że skarżąca była zdolna do pracy i faktycznie wykonała zleconą jej wektoryzację map, do czego zresztą w sposób należyty przygotowała się uprzednio. Złożone do akt sprawy dowody nie pozostawiają też żadnych wątpliwości, że po przebranzowaniu - na skutek zaistnienia niezależnych od skarżącej okoliczności - wnioskodawczyni nadal z powodzeniem do dnia dzisiejszego prowadzi własną działalność.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika w sposób oczywisty, że wnioskodawczyni podejmując działalność gospodarczą była w zaawansowanej ciąży i oczekiwała porodu. Ubezpieczona przekonywująco wyjaśniła powody przyjęcia w styczniu 2014 r. wysokości podstaw wymiaru składek w kwocie 5000 zł, co potwierdzili też w swoich zeznaniach świadkowie. Argumenty podniesione przez organ rentowy, że wnioskodawczyni zarejestrowała działalność gospodarczą i podała wysoką podstawę składek na ubezpieczenia społeczne po to, by móc skorzystać z wysokich świadczeń w związku ze stanem ciąży - w obliczu faktycznego wykonywania tej działalności nie mają znaczenia dla sprawy. Brak jest bowiem podstaw prawnych, które wykluczałyby możliwość podjęcia działalności gospodarczej przez kobiety w ciąży, chociażby jedynym powodem do jej podjęcia była możliwość uzyskania ochrony ubezpieczeniowej.

Organ rentowy zakwestionował wysokość deklarowanej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym znaczeniu, że ocenił je jako powód, dla którego wnioskodawczyni zarejestrowała działalność gospodarczą aby właśnie móc skorzystać z tego tytułu ze świadczeń ubezpieczeniowych przysługujących po narodzinach dziecka, wypłacanych od wysokiej podstawy.

Tymczasem zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 21 kwietnia 2010 r. II UZP 1/10, Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst:

Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Sąd Najwyższy wskazał, że osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu (art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej), a ubezpieczeniu chorobowemu na zasadzie dobrowolności (art. 11 ust. 2 ustawy systemowej). Objęcie ochroną ubezpieczeniową wiąże się z powstaniem obowiązku opłacania składek. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, w myśl art. 20 ust. 1 ustawy systemowej, określa zawsze podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, jedynie z ograniczeniem wynikającym z art. 20 ust. 3 ustawy (***podstawa wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe nie może przekraczać miesięcznie 250% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale***). W rezultacie zakwestionowanie zadeklarowanej podstawy wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe powoduje także zakwestionowanie podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe. Analiza art. 18 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność została określona inaczej niż w przypadku ubezpieczonych, co do których podstawę tę odniesiono do przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 9 i 10) lub kwoty uposażenia, wynagrodzenia bądź innego rodzaju świadczenia. Łączy się to ze specyfiką działalności prowadzonej na własny rachunek i trudnościami przy określaniu przychodu z tej działalności. Z tych względów określenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ustawodawca pozostawił osobom prowadzącym pozarolniczą działalność, stanowiąc w art. 18 ust. 8 ustawy, że podstawę tę stanowi zadeklarowana kwota, z zastrzeżeniem jej dolnej granicy w wysokości 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale (w brzmieniu obowiązującym przed 27 grudnia 2008 r.). ***W konsekwencji w przypadku tych ubezpieczonych obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ich wysokość nie są powiązane z osiągniętym faktycznie przychodem, lecz wyłącznie z istnieniem tytułu ubezpieczenia i zadeklarowaną przez ubezpieczonego kwotą, niezależnie od tego, czy ubezpieczony osiąga przychody i w jakiej wysokości.*** W odniesieniu do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego tych osób ustawodawca zastrzegł, jak wskazano wyżej, górną kwotę graniczną podstawy wymiaru składek w wysokości 250% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. ***Inaczej rzecz ujmując, wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób prowadzących działalność pozarolniczą w przedziale od 60% do 250% przeciętnego wynagrodzenia zależy wyłącznie od deklaracji ubezpieczonego, nie mając żadnego odniesienia do osiąganego przez te osoby przychodu.*** Po stronie osoby prowadzącej pozarolniczą działalność istnieje zatem uprawnienie do zadeklarowania w granicach zakreślonych ustawą dowolnej kwoty jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, wobec czego sposób w jaki realizuje to uprawnienie zależy wyłącznie od jej decyzji. Ingerencja w tę sferę jakiegokolwiek innego podmiotu jest więc niedopuszczalna, chyba że ma wyraźne umocowanie w przepisach.

W niniejszej sprawie brak zatem podstaw do uznania, iż w spornym okresie wnioskodawczyni działalności gospodarczej nie prowadziła i nie prowadzi, a co za tym idzie nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od 16 grudnia 2013 roku, bowiem z jej strony brak było nawet zamiaru zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej. Odwołująca nie zakończyła działalności gospodarczej w związku z narodzinami dziecka, lecz w dalszym ciągu prowadzi sklep internetowy i nie wyrejestrowała się z ubezpieczeń. Organ rentowy nie wykazał przy tym, że wnioskodawczyni takiej działalności nie prowadziła i nie prowadzi.

Jeszcze raz należy podkreślić, iż cechą prowadzenia działalności gospodarczej jest prowadzenie jej w sposób zorganizowany i ciągły. Jednocześnie osoba, która podjęła pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym obowiązkowo, jeżeli nie ma innego tytułu do ubezpieczeń, od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia jej zaprzestania, bez względu na to czy w ramach danej działalności osiąga przychody czy też ich nie osiąga, jeżeli pozostaje w gotowości do prowadzenia tej działalności.

W postępowaniu odwoławczym przed sądami powszechnymi, prowadzonym w oparciu o przepisy postępowania cywilnego ciężar dowodu zgodnie z art. 6 k.c. spoczywa na ubezpieczonym, który z faktycznego niewykonywania działalności gospodarczej wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne.

W przedmiotowej sprawie ubezpieczona udowodniła, iż poczynając od 16 grudnia 2013 roku prowadziła działalność gospodarczą, w związku z czym Sąd uznał odwołanie wnioskodawczyni za zasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie drugim wyroku na zasadzie art. 98 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Wysokość kosztów Sąd ustalił w oparciu o treść § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) zasądzając od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe wnioskodawczyni.